

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 7Cdo/114/2022                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 1217209714                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 28.02.2024                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Martina Valentová        |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2024:1217209714.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. H. U., X. L., I. XX, zastúpeného advokátskou kanceláriou GRMAN & PARTNERS, s. r. o., Bratislava, Pribinova 25, IČO: 36 861 553, proti žalovanej Rezidencie Machnáč, s. r. o., Bratislava, Mlynské Nivy 61/A, IČO: 44 336 047, zastúpenej Váľko & Volný, s. r. o., Bratislava, Porubského 2, IČO: 35 916 192, o zaplatenie 44 625 eur, v súčasnosti vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B2-21C/24/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. novembra 2021 sp. zn. 3Co/146/2019, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II - v súčasnosti Mestský súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 25. februára 2019 č. k. 21C/24/2017-352 žalobu, ktorou sa žalobca po pripustení zmeny žalobného návrhu domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 44 625 eur titulom zmluvnej pokuty za neodstránené vady zamietol (výrok I.) a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100% (výrok II.).

1.1. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na to, že predmetom sporu bol nárok žalobcu voči žalovanej na zaplatenie zmluvnej pokuty za omeškanie s odstránením troch ním reklamovaných vád, konkrétne: a/ vady „duplicitne pridelené poštovej schránky“ v sume 24 000 eur; b/ vady „vypučaných dvier v pivnici“ v sume 11 025 eur a c/ vady „zatečenia v pivnici opäť“ v sume 9 600 eur, celkom 44 625 eur. Mal za preukázané, že strany uzavreli dňa 3. októbra 2014 kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol záväzok predávajúceho (žalovaná) previesť na kupujúceho (žalobca) vlastnícke právo k predmetu prevodu a záväzok kupujúceho nadobudnúť od predávajúceho vlastnícke právo k predmetu prevodu a zaplatiť mu riadne a včas dohodnutú odplatu za podmienok upravených v kúpnej zmluve. Podľa článku 5, bod 5.5. kúpnej zmluvy bol predávajúci povinný zabezpečiť v dohodnutých

lehotách odstránenie zistených väd a nedorobkov. Strany si dohodli i záväzok predávajúceho odstrániť vady riadne a oprávnene kupujúcim reklamované, bez zbytočného odkladu, v lehote primeranej povahe a charakteru väd, klimatickým a technologickým podmienkam adekvátnym pre realizáciu opravných stavebno-montážnych prác, ktorá začína plynúť odo dňa obhliadky a uznania oprávnenosti reklamácie skrytej vady, prípadne v inej lehote vzájomne dohodnutej s kupujúcim, vždy však najneskôr do 30 kalendárnych dní (článok 8, bod 8.10 kúpnej zmluvy). V prípade omeškania predávajúceho so splnením záväzku odstrániť vady a nedorobky v lehotách dohodnutých podľa bodu 5.5 zmluvy, bol kupujúci oprávnený požadovať zmluvnú pokutu v sume 75 eur za každý aj začatý deň omeškania za každú vadu/nedorobok, ktorej splatnosť nastala 14 dní od písomnej výzvy kupujúceho adresovanej predávajúcemu (článok 10, bod 10.7 kúpnej zmluvy). Žalobca zápisom z 28. novembra 2014 prevzal nehnuteľnosti s vadami a nedorobkami v ňom uvedenými, pričom následne reklamačnými protokolmi a výzvami z 22. júna 2015, 27. júla 2015 a 22. februára 2016 reklamoval u žalovanej pridelenie poštovej schránky, vypučané dvere v pivnici a opätovné mláky vody v pivnici a vyzval ju na úhradu zmluvnej pokuty.

1.2. V konaní bolo nesporné, že strany dňa 25. novembra 2016 platne uzavreli dohodu o urovaní, predmetom ktorej bolo urovanie sporných vzájomných práv I. a vzájomných práv II., keď vzájomné práva I. zodpovedali právu kupujúceho (žalobca) na úhradu zmluvnej pokuty v sume 2 580 eur za omeškanie výstavby bytového domu, kým vzájomné práva II. zodpovedali právu kupujúceho voči predávajúcemu na úhradu zmluvnej pokuty v súvislosti s odstraňovaním väd a nedorobkov v sume 120 900 eur ku dňu 20. júla 2016. Zmluvné strany v dohode uznali platnosť, oprávnenosť a vymáhateľnosť zmluvnej pokuty kupujúceho voči predávajúcemu v sume 2 580 eur, pričom vo vzťahu k zmluvnej pokute uplatnenej v sume 120 900 eur, túto uznali iba do sumy 23 300 eur. Strany sa v bode 2.4. dohody o urovaní dohodli, že pokiaľ nie je v tejto zmluve uvedené inak, dohodou nahrádzajú (zrušujú) záväzky vyplývajúce zo vzájomných práv I. a vzájomných práv II. záväzkami uvedenými v dohode, pričom medzi nimi potom budú platiť a budú pre ne záväzné už iba záväzky vyplývajúce z alebo súvisiace so vzájomnými právami I. a II. tak ako boli uvedené v dohode. Pre odstránenie pochybností strany súčasne vyhlásili, že sa nezrušuje samotná zmluva o budúcej kúpnej zmluve a kúpna zmluva. Zmluvné strany ďalej vyhlásili, že splnením záväzkov uvedených v dohode budú vyrovnané všetky pohľadávky, nároky a práva, ktoré stranám vznikli ku dňu jej uzatvorenia v súvislosti so vzájomnými právami I. alebo vzájomnými právami II., a že voči sebe nemajú v tejto súvislosti žiadne ďalšie majetkové alebo nevysporiadané nároky; touto dohodou boli urované a vysporiadané všetky vzájomné práva a povinnosti, ktoré im vznikli ku dňu jej uzavretia, a to i tie, ktoré súviseli so vzájomnými právami I. alebo vzájomnými právami II. Po uzavretí dohody o urovaní žalobca dňa 18. apríla 2017 uplatnil voči žalovanej zmluvnú pokutu v sume 47 025 eur a vyzval ju na jej úhradu. Súd prvej inštancie považoval za sporné účinky dohody o urovaní, ako aj jednotlivé ustanovenia kúpnej zmluvy týkajúce sa zmluvnej pokuty za vady a nedorobky.

1.3. Súd prvej inštancie následne konštatoval, že vzhľadom na obsah dohody o urovaní si strany sporu vysporiadali všetky vzájomné sporné nároky, preto žalobcom tvrdená existencia nároku na zmluvnú pokutu vo výške žalovanej istiny neobstoí. So zreteľom na dátum uzavretia dohody o urovaní (dňa 25. novembra 2016) a žalobu, ktorou žalobca žiadal zaplatenie zmluvnej pokuty od dátumu 21. júla 2016 (teda cca 4 mesiace pred uzatvorením dohody), vyhodnotil tvrdenie žalobcu o nevedomosti jeho práv v deň podpisu dohody bez právneho, ako i logického základu. Zo znenia dohody o urovaní pritom doslovne a jednoznačne vyplývalo, že strany si medzi sebou vysporiadali všetky pohľadávky, nároky a práva, ktoré im vznikli ku dňu uzavretia dohody v súvislosti so vzájomnými právami I. a vzájomnými právami II., ktoré zahŕňali i zmluvné pokuty uplatnené žalobou. Teda dohoda o urovaní sa tak vzťahovala aj na nároky, ktoré si žalobca uplatňoval žalobou, čím nerešpektoval body 2.4. a 2.5. dohody, podľa ktorých si strany nahrádzali (zrušili) záväzky vyplývajúce zo vzájomných práv I. a II. (predmetné tri reklamované vady) a vyhlásili, že v tejto súvislosti nemajú voči sebe žiadne ďalšie majetkové alebo nevysporiadané nároky. Vzhľadom na to, že žalobcovi vzniklo právo na zmluvnú pokutu dňa 20. júla 2016 (prvá zmluvná pokuta), resp. 21. júla 2016 (druhá zmluvná pokuta) a strany uzavreli dohodu o urovaní dňa 25. novembra 2016, považoval súd prvej inštancie postup žalobcu v príkrom rozpore s bodom 2.5 dohody, nakoľko ním reklamované vady boli priamo uplatnené, resp. priamo súviseli so vzájomnými právami II., a teda tieto „vznikli“ (už existovali) ku dňu spísania dohody. Pokiaľ žalobca podpísal listinu s vyhlásením, že strany nemajú voči sebe žiadne ďalšie majetkové alebo

nevysporiadané nároky (v súvislosti zo zmluvnými pokutami, ktoré žalobca požaduje) a následne si žalobou takýto nárok uplatnil na súde, išlo o svojvoľné uplatňovanie práva so znakom uplatniť si zmluvnú pokutu do budúcnosti.

1.4. Vychádzajúc z uvedených skutočností, za súčasnej aplikácie § 34, § 35 ods. 1, ods. 2, § 544 ods. 1, ods. 2, § 585 ods. 1 až 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“) súd prvej inštancie dospel k záveru, že vzhľadom na dohodu o urovnaní vyporiadané všetky práva a nároky strán sporu, z ktorých niektoré si žalobca opätovne uplatnil v rozpore so znením dohody, ako i s § 585 Občianskeho zákonníka, je potrebné žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

1.5. Prvoinštančný súd tiež zdôraznil, že argumentácia žalobcu súvisiaca s aplikáciou bodu 5.5. a bodu 10.7. predmetnej kúpnej zmluvy je nedôvodná a prieči sa výkladovým pravidlám právnych aktov. Aj v súvislosti s námietkou žalobcu týkajúcou sa spotrebiteľského charakteru sporu a s tým spojenou zásadou „pri pochybnostiach v prospech spotrebiteľa“, zakotvenou v § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka uviedol, že ju považuje za neopodstatnenú, nakoľko túto možno uplatniť len pri výslovne neurčitých zmluvných dojednaniach, kedy ich účel nemožno zistiť, resp. pochybnosti nemožno odstrániť žiadnou výkladovou metódou právnych úkonov. Žalobca uvedený inštitút vykladal neprimerane subjektívne a zároveň obširne vo svoj prospech, hoci jeho účelom nebolo dopĺňanie, resp. presúvanie a aplikovanie bodov a článkov zmluvy (ich napasovanie) podľa prania žalobcu.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. novembra 2021, č. k. 3Co/146/2019-421, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny (výrok I.) a o trovách konania rozhodol tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok II.).

2.1. Odvolací súd konštatoval, že preskúmaním súdneho spisu, pri zohľadnení odvolacej argumentácie žalobcu, sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorom sa zaoberal posudzovaním dôvodnosti nároku žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty v sume celkom 44 625 eur, pričom na základe náležite a správne zisteného skutkového stavu dospel k správne mu záveru, že žalobcovi nárok na jej zaplatenie nevznikol, a to najmä s poukazom na dohodu o urovnaní.

2.2. Vo vzťahu k namietanej interpretácii dohody o urovnaní v podstatnom zdôraznil, že vychádzajúc zo znenia označených ustanovení dohody o urovnaní, zmluvné strany ňou (dohodou) prejavili vôľu nahradiť, a teda zrušiť všetky záväzky vyplývajúce zo vzájomných práv I. a II. a súčasne ňou vyrovnať i všetky práva a povinnosti súvisiace so vzájomnými právami I. a II., t. j. i tými, ktoré v nich mali svoj základ; je pritom nepochybné, že zmluvná pokuta vyúčtovaná žalobcom listom zo dňa 18. augusta 2016 (tzv. „druhá“ zmluvná pokuta), ako i listom zo dňa 7. júna 2017 (tzv. „tretia“ zmluvná pokuta) mali svoj základ vo vzájomných právach II., ktoré boli predmetom dohody o urovnaní. Pokiaľ išlo o vady spočívajúce v duplicitne pridelení poštovej schránke (podľa dohody o urovnaní v nepridelení poštovej schránky) a v poškodení dvier v pivnici, tu sa sporové strany osobitne dohodli na ich odstránení žalovaným do 10 dní od podpisu dohody, t. j. do 5. decembra 2017. I v tomto prípade zmluvné strany nahradili pôvodný záväzok žalovaného novým záväzkom odstrániť vytknuté nedostatky, ktorý tak už nemal základ v kúpnej zmluve, ale práve v ustanoveniach dohody o urovnaní. Za jeho nesplnenie si sporové strany však nedohodli žiadnu zmluvnú sankciu, a preto pre prípad nesplnenia povinnosti žalovaného odstrániť dve označené vady, žalobcovi nevznikol nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty v zmysle článku 10, bod 10.7. kúpnej zmluvy. Aplikácia označených ustanovení kúpnej zmluvy by pritom prichádzala do úvahy len v prípade iných väd a nedostatkov, odlišných od tých, ktoré boli obsahom dohody o urovnaní.

2.3. Poukázal i na to, že súdu prvej inštancie nemožno vytknúť ani nesprávnosť výkladu ustanovení kúpnej zmluvy týkajúcich sa zmluvnej pokuty, so záverom, že zmluvná pokuta podľa článku 10, bodu 10.7. kúpnej zmluvy sa vzťahovala výlučne na vady a nedostatky zistené v rámci preberacieho konania. Túto okolnosť možno vyvodiť systematickým a logickým výkladom najmä článku 5, bodu 5.5. a článku 10, bod 10.7. kúpnej zmluvy, v ktorom je priamo obsiahnutý odkaz na bod 5.5. zmluvy. Zároveň podotkol, že z dojednania o zmluvnej pokute musí jednoznačne vyplývať splnenie akej konkrétnej povinnosti je týmto inštitútom zabezpečené. Je evidentné, že zmluvné strany rozlišovali, že nedostatky (vady) môžu vzniknúť tak v rámci preberacieho konania, t. j. pri fyzickom odovzdaní a prevzatí predmetu prevodu, ako i v rámci plynutia záručnej, resp. reklamačnej doby (viď článok 8, body 8.8. a 8.9. kúpnej zmluvy). Dojednanie o zmluvnej pokute odkazujúce výslovne na bod 5.5. kúpnej zmluvy

jasne determinuje vôľu zmluvných strán sankcionovať žalovanú len za omeškanie v súvislosti s odstraňovaním tých nedostatkov zistených v rámci preberacieho konania.

2.4. V súvislosti s argumentáciou žalobcu ohľadom jeho postavenia spotrebiteľa s poukazom na neprijateľné zmluvné podmienky upravené v bode 10.7. v spojení s bodom 5.5. predmetnej kúpnej zmluvy uviedol, že ju nemožno považovať za dôvodnú, nakoľko preskúmaním obsahu označených zmluvných dojednaní v nich nevzhliadol prítomnosť značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa, ktorú žalobca napokon v priebehu konania na súde prvej inštancie ani nenamietal a nešpecifikoval, túto neozrejmil ani v podanom odvolaní. Žalobca len doslovne citoval § 53 ods. 4 písm. h), písm. m) a písm. o) Občianskeho zákonníka, bez toho, aby konkretizoval tie záväzky, ktoré mal splniť i v prípade, že by žalovaná nesplnila svoj záväzok z odstránenia väd (§ 53 ods. 4 písm. h) Občianskeho zákonníka) a neozrejmil, akým spôsobom bol vylúčený z uplatňovania svojich práv pre prípad nesplnenia záväzkov zo strany žalovaného (§ 53 ods. 4 písm. m) Občianskeho zákonníka). V súvislosti s namietaným § 53 ods. 4 písm. o) Občianskeho zákonníka odvolací súd poukázal na to, že zo žiadneho na vec aplikovaného dojednania kúpnej zmluvy nevyplýva, že by oprávnilo žalovanú rozhodnúť o tom, že jej plnenie je v súlade so zmluvou, resp. jej priznávalo právo takto zmluvu vykladať.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“), žiadajúc, aby dovolací súd zmenil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 44 625 eur v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku a priznal mu nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100%.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) dovolateľ v podstatnom videl v nedostatku riadneho odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, keď sa v ňom odvolací súd dostatočne nevysporiadal a opomenul podstatný odvolací argument, že v zmysle § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka je potrebné použiť výklad dotknutých právnych úkonov, ktorý je pre žalobcu ako spotrebiteľa priaznivejší a nie výklad, ktorý je výhodnejší pre žalovanú ako dodávateľku. Zároveň nedal odpoveď ani na aplikáciu ustanovení § 53 ods. 4 písm. h), m), o) Občianskeho zákonníka, teda odvolací súd sa neodôvodnene zbavil povinnosti právne posúdiť prípad v kontexte § 53 ods. 4 písm. h/, m/, o/ Občianskeho zákonníka, keď jeho odôvodnenie je v podstate založené len na tom, že ako odvolateľ nič nekonkretizoval a neozrejmil. V súvislosti s vadou zmätočnosti žalobca odvolaciemu súdu tiež vytýkal arbitrárnu interpretáciu dohody o urovnaní, keď mal za to, že žalovaná pohľadávka nebola predmetom urovnania tak, ako to prezentoval odvolací súd, ktorý ju považoval za vysporiadanú v rámci dohody o urovnaní. Podľa dovolateľa je arbitrárna aj interpretácia článku 10 bod 10.7. kúpnej zmluvy, na základe ktorej mu odvolací súd odňal možnosť si na jej podklade uplatniť právo na zaplatenie žalovanej zmluvnej pokuty.

4. Žalovaná sa vo vyjadrení k dovolaniu nestotožnila s tvrdeniami žalobcu a vyzdvihla správnosť záverov súdov nižšej inštancie podrobených kritike v rámci žalobcom prezentovanej dovolacej argumentácie. Navrhla, aby dovolací súd podané dovolanie žalobcu odmietol ako neprípustné.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie,

patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

7. Dovolanie je treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie ani podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (pozri rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/92/2012).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017). Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Inak povedané z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

14. Citované ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

15. Z obsahu podaného dovolania podľa § 420 písm. f) CSP v podstatnom vyplynulo namietanie nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia, vady v dokazovaní, odignorovanie nižšími súdmi ustanovenia § 53 ods. 4 písm. h), m), o) Občianskeho zákonníka pri posudzovaní žalobného nároku.

16. Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak ale ide o argument pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

17. Dovolací súd pritom dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 a § 393 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Odôvodnenie obidvoch rozsudkov (konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu) zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj ich všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia každého rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Argumentácia obidvoch súdov je koherentná a ich rozhodnutia konzistentné, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe súdy dospeli, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

18. K tvrdeniu dovolateľa, že odvolací súd sa nevysporiadal s podstatnou argumentáciou obsiahnutou v odvolaní, dovolací súd upriamuje pozornosť na umožnenie odvolaciemu súdu procesným právom, aby takýto súd, pokiaľ sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením odvolaním napadnutého rozhodnutia, sa v odôvodnení len obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplnil na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP). V týchto prípadoch potom stačí, ak odvolací súd v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie vecí, keď späťnosť potvrdzovaného a potvrdzujúceho rozsudku vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu a rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie; ak sa však odvolací súd rozhodne ísť touto cestou, vedome tým preberá zodpovednosť i za kvalitu argumentácie súdu prvej

inštancie (t. j. či v prípadnom dovolacom konaní obстоjí ako ním potvrdené rozhodnutie, tak i ním samým doplnené dôvody). Dopĺňanie ďalších dôvodov na podporu argumentácie prvoinštančného súdu (zo strany súdu odvolacieho) v tomto prípade nie je pravidlom (ale výnimkou) a môže sa stať, že toto ani nebude reálne možné, ak súd prvej inštancie sa v rámci odôvodňovania svojho rozhodnutia, neskôr podrobovaného prieskumu v odvolacom konaní sám objektívne uspokojivým spôsobom vyporiada so všetkými relevantnými argumentmi všetkých sporových strán a ani odvolanie neprinesie nič iné, než polemiku s takýmito jeho úvahami. O takýto prípad išlo aj v danej veci, keď odvolací súd v súvislosti so spochybňovaním výkladu dotknutých právnych úkonov, ktorý mal byť podľa žalobcu pre neho ako spotrebiteľa priaznivejší uzavrel, že „Súdu prvej inštancie nemožno vytknúť ani nesprávnosť výkladu ustanovení kúpnej zmluvy týkajúcich sa zmluvnej pokuty, so záverom, že zmluvná pokuta podľa článku 10, bodu 10.7. kúpnej zmluvy sa vzťahovala výlučne na vady a nedostatky zistené v rámci preberacieho konania. Túto okolnosť možno vyvodiť systematickým a logickým výkladom najmä článku 5, bodu 5.5. a článku 10, bod 10.7. kúpnej zmluvy, v ktorom je priamo obsiahnutý odkaz na bod 5.5. zmluvy; v takom prípade je potrebné i zmluvnú pokutu za omeškanie žalovaného so splnením záväzku odstrániť vady a nedorobky spájať len s nedostatkami zistenými a reklamovanými v rámci preberacieho konania. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že z dojednania o zmluvnej pokute musí jednoznačne vyplývať splnenie akej konkrétnej povinnosti je týmto inštitútom zabezpečené. Je evidentné, že zmluvné strany rozlišovali, že nedostatky (vady) môžu vzniknúť tak v rámci preberacieho konania, t. j. pri fyzickom odovzdaní a prevzatí predmetu prevodu, ako i v rámci plynutia záručnej, resp. reklamačnej doby (viď článok 8, body 8.8. a 8.9. kúpnej zmluvy). Dojednanie o zmluvnej pokute odkazujúce výslovne na bod 5.5. kúpnej zmluvy jasne determinuje vôľu zmluvných strán sankcionovať žalovaného len za omeškanie v súvislosti s odstraňovaním tých nedostatkov zistených v rámci preberacieho konania. A napokon, pokiaľ žalobca v tejto súvislosti argumentoval jeho postavením spotrebiteľa, poukazujúc pritom na neprijateľnosť zmluvných podmienok, najmä pokiaľ išlo o dojednania v bode 10.7. v spojení s bodom 5.5. kúpnej zmluvy, a na potrebu výkladu v jeho prospech, je odvolací súd toho názoru, že jeho argumentácii nemožno priznať úspech. Preskúmaním obsahu označených zmluvných dojednaní odvolací súd v nich nevzhliadol prítomnosť značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa, ktorú žalobca napokon v priebehu konania na súde prvej inštancie ani nenamietal a nešpecifikoval, pričom túto neozrejmil (z hľadiska toho, v čom spočíva) ani v podanom odvolaní. Žalobca totiž len doslovne citoval ustanovenia § 53 ods. 4 písm. h), písm. m) a písm. o) Občianskeho zákonníka, bez toho, aby konkretizoval tie záväzky, ktoré mal splniť i v prípade, že by žalovaný nesplnil svoj záväzok z odstránenia väd (§ 53 ods. 4 písm. h) Občianskeho zákonníka) a neozrejmil, akým spôsobom bol vylúčený z uplatňovania svojich práv pre prípad nesplnenia záväzkov zo strany žalovaného (§ 53 ods. 4 písm. m) Občianskeho zákonníka). V súvislosti s poukazom žalobcu na § 53 ods. 4 písm. o) Občianskeho zákonníka odvolací súd udáva, že zo žiadneho na vec aplikovaného dojednania kúpnej zmluvy nevyplyva, že by oprávnilo žalovaného rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou, resp. mu priznávalo právo takto zmluvu vykladať.“ (body 29. a 30. napadnutého rozsudku). Ako už bolo uvedené, treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich jednotu. Tým potom nemožno súhlasiť ani s tou argumentáciou dovolateľa, že odvolací súd nedal odpoveď ani na aplikáciu ustanovení § 53 ods. 4 písm. h), m), o) Občianskeho zákonníka, a tým sa neodôvodnene zbavil povinnosti právne posúdiť prípad v kontexte uvedených zákonných ustanovení, pretože to bol v tomto prípade dovolateľ, kto sa snažil nielen v odvolacom, ale i v dovolacom konaní presvedčiť o zaťažení konania tvrdenou zmätočnosťou vadou len za pomoci všeobecných formulácií o nedostatkoch odôvodnení rozsudkov oboch nižších súdov, ktoré v danom prípade neposkytovali žiaden obraz o kvalite (resp. naopak nekvalite) dovolaním (obdobne i odvolaním) spochybňovanej argumentácie a dovolaciemu súdu znemožňovali zaujať k námietkam z dovolania vecné stanovisko.

19. Navyše odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05 ). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument procesnej strany sporu (II. ÚS 76/07 ).

20. Najvyšší súd pritom podotýka, že i pri zdôraznení postavenia spotrebiteľa ako slabšej strany v spore, je potrebné mať na zreteli, že aj napriek tomu, že v sporoch s ochranou slabšej strany platí do určitej miery vyšetrovací princíp, ktorý je zvýraznením princípu rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces a tento bol do Civilného sporového poriadku zakotvený predovšetkým v tej súvislosti, že slabšia strana v mnohých prípadoch nemá objektívnu možnosť prístupu k dôkazným prostriedkom a nedisponuje dostatkom informácií, na základe ktorých by mohla bez pochybností preukázať svoje tvrdenia, ktorými sa domáha ochrany svojich práv a právnom chránených záujmov v súdnom konaní, spotrebiteľ nie je zbavený základnej procesnej povinnosti tvrdiť, t. j. uvádzať skutkové tvrdenia. To znamená, že žalobca bol povinný tvrdiť skutočnosti a súd až následne mohol skúmať, či ním tvrdené skutočnosti možno podradiť pod hypotézu právnej normy tak, aby z dispozície tejto právnej normy bolo možné vyvodiť plnenie, prípadne určiť, či tu žalobcom požadovaný právny vzťah alebo právo je alebo nie je, alebo potvrdiť také skutočnosti, ktoré bránia tomu, aby bolo žalobe vyhovie. Pri nesplnení tejto povinnosti žalobca nesie riziko neúspechu v spore. Preto ak žalobca argumentujúc postavením spotrebiteľa a poukazujúc pritom na neprijateľnosť zmluvných podmienok v kúpnej zmluve až v odvolacom konaní, ktorú v priebehu konania na súde prvej inštancie nenamietal a nešpecifikoval, pričom ju bližšie nezozrejmil (z hľadiska toho, v čom spočíva) ani v podanom odvolaní a konkrétnym skutkovým tvrdením nezozrejmil ani dopad ním doslovne citovaného ustanovenia § 53 ods. 4 písm. h), písm. m) a písm. o) Občianskeho zákonníka uvedené nemožno vykladať tak, že súd má preberať aktivitu žalobcu v tomto smere a snažiť sa rozhodnúť v jeho prospech ako slabšej strany, alebo aby slabšia strana v spore celkom rezignovala vo svojej povinnosti tvrdiť a vedenie všetkého dokazovania vo svoj prospech ponechala na súd, pretože aj v sporoch s ochranou slabšej strany sa uplatní zásada bdelym patria práva, ktorá je už ustálenou zásadou rozvíjanou v pomeroch moderného právneho štátu, ktorý subjekty právnych vzťahov poníma ako emancipovaných jedincov, ktorí sa musia aktívne pričať o to, aby ich práva boli rešpektované a chránené, a nie sa spoliehať na ochranársku ruku paternalistického štátu.

21. Dovolací súd nepovažoval za opodstatnenú ani námietku arbitrážnej interpretácie dohody o urovnaní v zmysle, že žalovaná pohľadávka bola vysporiadaná v rámci dohody o urovnaní, ako aj interpretácie článku 10 bod 10.7. kúpnej zmluvy, čím mal dovolací súd žalobcovi odňať možnosť uplatniť si právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, pretože sa týka skutkových okolností prípadu a konanie odvolacieho súdu v prejednávanej veci nevykazuje vady svojvôle alebo neudržateľnosti skutkových a právnych záverov, resp. že by tieto boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04). Samotná skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje so spôsobom vyhodnotenia skutkového stavu z vykonaných dôkazov, (t. j. len jednoduchý nesúhlas) nemôže bez ďalšieho viesť k záveru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia súdu ním navrhnutých dôkazov, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 98/97).

22. Najvyšší súd uzatvára, že pri posudzovaní dôvodnosti (značne všeobecne) namietaného porušenia procesných práv dovolateľa nezistil také nedostatky v postupe súdov nižšej inštancie, ktoré by odôvodňovali záver, že ich výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. odôvodnenie rozhodnutia zmätočné. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že dovolateľ sa s názorom súdov nižšej inštancie nestotožnil, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrážnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP tak nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Žalobca preto neopodstatnene namietala existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP.

23. Záverom dovolací súd uzatvára, že nesprávne právne posúdenie nezakladá vadu zmätočnosti (R 24/2017). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než dovolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.



24. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné. Najvyšší súd preto jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP.

25. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku žalovaných na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.